

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента Павлова Романа Анатолійовича
на дисертацію Бененсон Ольги Олексіївни
«Формування стратегії ефективного інвестування на міжнародному фондовому
ринку» подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
051 Економіка

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок із науковими програмами, планами та темами

Сучасний розвинутий фондовий ринок є ключовим структурним елементом економіки, який надає можливість залучати інвестиції та перерозподіляти капітал. Ефективно функціонуючий фондовий ринок є надзвичайно важливим джерелом інвестиційних ресурсів для реального сектору національної економіки. Також, фондовий ринок відіграє особливу роль у вирішенні низки макроекономічних завдань, зокрема стимулюванні економічного зростання. Проте, в контексті створення сприятливих умов для сталого економічного зростання в країні та розвитку нових галузей, фондовий ринок має забезпечувати трансформацію заощаджень в інвестиції. Саме ефективне інвестування є одним із найкращих інструментів активного залучення капіталу як фізичних, так і юридичних осіб на фондовий ринок. Отже, актуальність обраної дисертанткою проблематики – формування стратегії ефективного інвестування не викликає сумнівів і має значний теоретичний інтерес та практичну цінність.

Дисертаційну роботу Бененсон Ольги Олексіївни виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара в межах науково-дослідної теми кафедри міжнародної економіки та світових фінансів «Інноваційні стратегії збалансованого розвитку світового господарства» (номер державної реєстрації 0119U100888, 2019-2021 рр.).

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи.

Достовірність отриманих результатів забезпечувалися досить великим обсягом статистичного матеріалу, що був опрацьований у дисертаційній роботі. Обґрунтованість результатів дисертаційної роботи забезпечується на основі комплексного використання загальнонаукових діалектичного та абстрактно-логічного, емпіричного, графічного методів дослідження, а також економіко-математичних та статистичних методів.

Слід відзначити відповідність предметної спрямованості дисертаційної роботи спеціальності 051 Економіка.

3. Особиста участь авторки в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації.

Дисертанткою зроблено докладний аналітичний огляд літератури за тематикою дослідження з використанням значної кількості вітчизняних та іноземних джерел. Здобувачкою самостійно розроблено план проведення дослідження, проаналізовано значний обсяг статистичного матеріалу, проведено його математичне і графічне опрацювання, аналіз і узагальнення отриманих результатів, сформульовано висновки і рекомендації щодо практичного використання розробленої стратегії ефективного інвестування на міжнародному фондовому ринку. Особистий внесок у написанні кожної наукової праці зазначено у «Списку опублікованих праць за темою дисертації», в яких опубліковані основні наукові результати дисертації».

4. Повнота відображення наукових положень дисертаційної роботи у наукових публікаціях.

Основні положення і результати дисертаційної роботи Бененсон О.О. опубліковано в 1 розділі у колективній монографії та 5 наукових працях, у т.ч. 2 статті у наукових виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази Scopus та 3 публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових

фахових видань України категорії Б. Результати дисертаційної роботи пройшли достатньо повну апробацію на 7 науково-практичних конференціях, а саме: на Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка і менеджмент 2020: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку» (Дніпро, 2 – 3 квітня 2020 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційні стратегії та моделі економічних трансформацій в умовах євроінтеграційних викликів» (Харків-Ужгород-Софія-Пшеворськ, 15 травня 2020 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка сьогодення: 23 актуальні питання та інноваційні аспекти» (Запоріжжя, 28 листопада 2020); Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток міжнародного економічного співробітництва: механізми та стратегії» (Ужгород, 19 – 20 березня 2021); Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка і менеджмент 2022: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку» (Дніпро, 11 – 12 квітня 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Механізми та стратегії антикризового регулювання економіки в контексті міжнародного співробітництва» (Ужгород, 9 – 10 грудня 2022 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Виклики та проблеми сучасної науки» (Дніпро, 31 травня 2023 р.).

5. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна і наукова цінність дисертаційної роботи полягають у тому, що вперше було розроблено стратегію ефективного інвестування на міжнародному фондовому ринку на основі комплексного використання показників, що визначають поточну фазу фондового ринку, а також сезонних, соціально-політичних циклічних закономірностей та індикаторів технічного аналізу. При цьому авторкою обґрунтовано використання індикаторів Moving Average Convergence / Divergence, Rate of Change та Momentum.

Значне наукове значення роботи полягає в удосконаленні методологічних засад використання індикатора інверсії кривої різниці дохідностей між десяти- і дворічними казначейськими облігаціями США при визначенні корекції

міжнародних фондових ринків, що наближається та у розробці науково-методичного підходу до визначення раціональних інвестиційних інструментів, що мають високий інвестиційний потенціал та водночас відносно невисокий рівень ризику. Крім того, значною науковою перевагою дисертації можна вважати те, що у роботі приділено досить багато уваги вивченню сезонних та соціально-політичних циклів, що мають місце на міжнародних фондових ринках та формулюванню пропозицій щодо практичного використання цих циклічних закономірностей в інвестиційних стратегіях з метою підвищення ефективності інвестування.

6. Практичне значення отриманих результатів

Результати дисертації знайшли досить широке використання у практичній діяльності як господарюючих суб'єктів, так і у закладі вищої освіти. Зокрема, основні положення, висновки та результати дисертаційної роботи Бененсон О.О. впроваджено в практичну діяльність ПАТ «Промарматура» (довідка № 15-ПА/П від 16.10.2023) – використовується стратегія інвестування, яка побудована на основі комплексного використання показників, що визначають поточну фазу фондового ринку, сезонних, соціально-політичних закономірностей та індикаторів технічного аналізу; ПАТ «МБК ОБЩЕМАШКОНТРАКТ» (довідка № 16-ОМК/П від 16.10.2023) – використовується методологія використання індикатора інверсії кривої різниці дохідностей між десяти- та дворічними казначейськими облігаціями; ТОВ «РМ-ТРЕЙДИНГ» (довідка № 00241 від 18.10.2023) – використовується стратегія інвестування на міжнародному фондовому ринку, що заснована на комплексному використанні показників, які визначають поточну фазу фондового ринку, сезонних, соціально-політичних циклічних закономірностей та індикаторів технічного аналізу MACD, Momentum, ROC та запропонований у дисертації науково-методичний підхід до визначення раціональних інвестиційних інструментів, що мають високий інвестиційний потенціал та водночас відносно невисокий ступінь ризику, ТОВ «РИПОР» (довідка № 021/14

від 18.09.2023) – використовується науково-методичний підхід щодо визначення раціональних інвестиційних інструментів, що мають високий інвестиційний потенціал та водночас відносно невисокий ступінь ризику. Основні результати дисертаційної роботи впроваджено в освітній процес Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара при викладанні навчальних дисциплін «Міжнародні фінанси», «Стратегічний розвиток та дослідження ринків», «Технічний аналіз фінансових ринків», «Фінансова глобалізація», «Міжнародні стратегії економічного розвитку» та «Міжнародна інвестиційна діяльність корпорацій».

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи результати дослідження Бененсон Ольги Олексіївни, вважаю за доцільним вказати окремі зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи.

1. Дисертаційна робота, що рецензується, базується виключно на статистичних даних по фондовому ринку США. Але ж поняття «міжнародний фондовий ринок» значно ширше ніж лише фондовий ринок США. Вважаю, що робота набула б більшої цінності якщо б авторка додала у власне дослідження дані і з фондових ринків інших країн.

2. В роботі зазначено, що за умов, коли очікується висхідний тренд на ринку акцій, то при формуванні інвестиційного портфелю, головною метою якого є збереження капіталу та отримання відносно невисокого прибутку, до його складу доцільно включати переважно цінні папери біржового фонду SPDR Trust; коли ж немає впевненості у майбутньому напрямку руху ринку, перевагу слід віддавати цінним паперам біржового фонду Select Sector SPDR Consumer Staples (с. 159). Але саме визначення майбутнього напрямку руху цін є дуже складним завданням, проте у роботі нічого не йдеться про те, яким чином визначається очікуваний напрям руху фондового ринку;

3. В дисертації наводяться дані про результативність стратегії O'Higgins «Beating the Dow 5» у період з 1999 по 2003 р., а авторка зазначає, що за ці

чотири роки стратегія б забезпечила приріст капіталу в розмірі 4,4% (с. 30-31). Така низька дохідність, тобто трохи більше 1% на рік, викликає сумніви та потребує додаткової перевірки.

4. Досліджуючи індикатори Rate of Change та Momentum (с. 138-145), авторка наголошує, що єдиний параметр, який може змінюватися при розрахунку обох індикаторів є компонента n але при цьому у дослідженні використовується постійне значення цього параметра при розрахунку індикаторів. Робота набула б більш значної наукової цінності якщо б також були представлені результати з цими індикаторами, але з різними значеннями параметра n .

Проте, зазначені зауваження та дискусійні положення жодним чином не применшують наукової та практичної цінності результатів дослідження у цілому.

8. Висновок щодо дисертаційної роботи

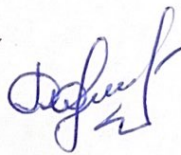
Дисертаційна робота Бененсон Ольги Олексіївни на тему «Формування стратегії ефективного інвестування на міжнародному фондовому ринку» є самостійно виконаним завершеним науковим дослідженням. Особистий внесок здобувачки чітко визначений у наукових публікаціях і дозволяє оцінити її роль у загальному науковому результаті. Під час виконання роботи не порушені авторські права та норми етики. Загальний аналіз роботи дає право констатувати, що тема дисертації є актуальною, а її результати можуть мати застосування у практичній діяльності суб'єктів господарювання, які здійснюють інвестиційні операції на міжнародних фондових ринках.

За результатами аналізу дисертаційної роботи можна зробити висновок, що за своєю актуальністю, науковою новизною, достовірністю отриманих результатів, обґрунтованістю висновків, стилем оформлення роботи, дисертація Бененсон Ольги Олексіївни на тему «Формування стратегії ефективного інвестування на міжнародному фондовому ринку» відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення

дисертацій» від 12.01.2017 р. та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка.

Рецензент:

Кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, підприємництва
та управління підприємствами
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара



Роман ПАВЛОВ

Підпис засвідчую:
вчений секретар

Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара



Тетяна ХОДАНЕН